

УДК 342.924 (477)

Хоменко Віктор Олександрович –

викладач кафедри приватно-правових дисциплін
Університету сучасних знань

Viktor O. Khomenko –

lecturer of the department of private and public courses,
the University of Modern Knowledge
(57/3, Velyka Vasylkivska Str., Kyiv, 03150, Ukraine)

Акти-плани як інструменти діяльності органів місцевого самоврядування

У статті проаналізовані різні визначення актів-планів та виявлено їх недоліки. Запропоновано власні ознаки до акту-плану та надано його визначення. Визначено юридичну природу, зміст, роль, мету актів-планування. Запропоновано здійснювати поділ актів-планів в залежності від їх спрямованості на зовнішні та внутрішні.

Ключові слова: інструменти діяльності органів місцевого самоврядування, акти-плани, Генеральний план міста, Адміністративно-процедурний кодекс України.

В статье проанализированы разные определения актов-планов и выявлены их недостатки. Предложено собственные признаки к акту-плану и предоставлено его определение. Определено юридическую природу, содержание, цель актов-планов. Предложено осуществлять деление актов-планов в зависимости от их направленности на внешние и внутренние.

Ключевые слова: инструменты деятельности органов местного самоуправления, акты-планы, Генеральный план города, Административно-процедурный кодекс Украины.

V.O. Khomenko Acts-Plans as Activity Tools of Local Self-Government Bodies

The article deals with various notions of acts-plans and their shortcomings have been identified. The author has proposed his own features of acts-plans. They are: the ability of acts-plans to influence on arising, change and termination of administrative legal relations; its focus on future; its approval by local self-government bodies within its competence.

Legal nature, content, role and objective of acts-plans have been identified. The author has criticized classification of acts-plans according to the following criteria as the level of administrative body, its influence and competence; tasks which are performed by public administration subject; the hierarchy; duration of the plan period. It has been proposed to divide acts-plans on internal and external ones according to the focus.

Keywords: activity tools of local self-government bodies, acts-plans, General urban plan, Administrative Procedural Code of Ukraine.

Постановка проблеми. Поряд з нормативними актами, адміністративними актами та адміністративними договорами акт-план є ще одним інструментом діяльності органів місцевого самоврядування. Зазначимо, що як і інші інструменти діяльності вони не знаходять закріплення в нормативно-правових актах, а також є малодолідженими в сучасній науці адміністративного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців, які займалися проблематикою актів-планів, можна визначити

праці В. Махініна, Р. Мельника, І. Патерило, В. Плішкіна, Д. Приймаченка та інших.

Невирішені раніше проблеми. Проте жоден з науковців не розглядав акти-плани як інструменти діяльності органів місцевого самоврядування, що і є метою цієї статті.

Виклад основного матеріалу. Органи місцевого самоврядування використовують плани під час виконання покладених на них завдань. Прикладом можуть бути план роботи Харківської міської ради [1], план заходів щодо попередження та профілактики корупційних правопорушень Чугуївської міської ради [2],

планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів Харківської міської ради [3], Генеральний план міста Харкова [4] та інші. Основним призначенням планів є реалізація завдань щодо забезпечення виконання і належності застосування законів, тобто реалізація на практиці політичних рішень політичної влади у різних сферах і галузях суспільного життя [5, с. 340]. Планування полягає в аналітичному охопленні сучасного становища, прогнозі майбутнього розвитку й у підготовці попереднього проекту нормативної структури. Воно спрямоване на врівноваження інтересів і координаційних дій у системі узгоджених, пов'язаних між собою єдиною концепцією заходів. Планування забезпечує організованість, взаємодію між різними підрозділами, зосередження зусиль на вирішенні головних завдань, полегшує контроль [6]. Із зазначеного випливає, що плани затверджуються у різних напрямках суспільного життя, що зумовлює необхідність пошуку їх визначення.

Незважаючи на важливість актів-планів, на сьогодні ця категорія є предметом дослідження сфери управління органів внутрішніх справ та внутрішньої діяльності різних органів влади. Тому пропонуємо розглянути підходи різних авторів до дефініції планів.

Вони переважно досліджуються як одна з загальних функцій управління, змістом якої є визначення завдань діяльності конкретних структур управління на основі загальної мети системи, складання відповідної системи взаємодії та порядку і термінів виконання комплексних або окремих заходів; як частина процесу управління, етап управлінського циклу, зміст якого полягає у виробленні та прийнятті конкретного управлінського рішення в формі плану, тощо [7, с. 449].

За переконанням В. І. Махініна, план – це попередньо визначений порядок, послідовність здійснення певної програми, виконання роботи, проведення заходів тощо або документ, що містить інформацію щодо виконання передбачених заходів їх послідовності, обсягів (у тій чи іншій формі), строків виконання та відповідних виконавців [8, с. 162-163.].

В. М. Плішкін розглядає акт планування як різновид рішення органу місцевого самоврядування, змістом якого є система взаємопов'язаних, поєднаних загальною метою

конкретно визначених завдань і заходів, котрі треба здійснити в указаній послідовності і встановлені строки конкретно визначених виконавцем [7, с. 451-452].

На думку І. А. Заворотченко, планування – це провідний елемент системи публічного управління, одна із функцій органів управління, важливий інструмент регулювання економіки і соціально-економічної політики держави [9]. Проте у цьому визначенні автор не визначає основної спрямованості планів та зосереджується виключно на економічній сфері їх застосування.

А. Файоль зазначає, що планування – це одночасно і передбачуваний результат, і напрям дій, котрого треба додержуватись, й етапи, котрі треба пройти, і методи, котрі слід застосовувати. Автор наголошує, що план – це свого роду картина майбутнього, в котрій найближчі події обкреслені з деякою визначеністю, в той час як віддалені події виступають все менш чітко. Вона охоплює сферу діяльності, яку можливо передбачити, і те, що можна мати протягом певного періоду часу [10, с. 43].

На думку Д. В. Приймаченка, акт планування – це різновид управлінського рішення, підготовленого та прийнятого за встановленою процедурою для вирішення конкретних завдань управління та реалізації управлінських функцій. Саме управлінське рішення є результатом спланованих і здійснених дій з боку органів місцевого самоврядування. Автор робить висновок, що план – це письмовий документ, прийнятий та затверджений поміж іншим органом місцевого самоврядування, що визначає послідовність здійснення виконавцями заходів із зазначенням мети, завдань, обсягу, методів, засобів і строків їх здійснення [5, с. 345-346].

Західні науковці визначають планування як процес вибору цілей та рішень, необхідних для їх досягнення; це заздалегідь прийняте рішення про те, що робити, коли робити і хто буде робити; це процес підготовки на перспективу рішення про те, що, ким, як, коли мусить бути зроблено [11, с. 690].

На підставі запропонованих визначень робимо висновок, що планам притаманні такі ознаки:

- здійснення ними функцій управління. А. Файоль пояснював значення

планування як функції управління так: «Вираз «управляти – значить передбачати» дає уявлення про значення, яке додається плануванню в діловому світі. І це справедливо, оскільки передбачення – якщо і не все в управлінні, то, принаймні, важливіша його частина» [10, с. 49]. На нашу думку, подібний підхід було сформульовано через використання планування у сфері теорії управління. Варто зазначити, що за допомогою управління відбувається вплив суб'єкта на об'єкт задля досягнення певної мети шляхом застосування різноманітних засобів. Тобто будь-яке управління передбачає підпорядкування одного суб'єкта іншому. Із цього випливає, що за допомогою планів суб'єкти публічної адміністрації взагалі та органи місцевого самоврядування зокрема, здатні здійснювати владний вплив на підпорядкованих суб'єктів. Однак, такий підхід не відповідає оновленій концепції адміністративного права, яка передбачає врівноваження статусів публічної адміністрації та приватної особи. Тому доцільно вести мову про наявність у планів функції регулювання, яке у тлумачному словнику роз'яснюється як впорядковувати що-небудь, керувати чимось, підкоряючи його відповідним правилам, певній системі [12];

- визначення в плані мети, завдань, часу, виконавців. Проте необхідно звернути увагу на те, що не всі плани передбачають наявність виконавців. Прикладом такого випадку може бути Генеральний план міста Києва [13]. У зв'язку з цим недоцільно відносити цей елемент до ознак планів;

- письмовий документ. Погоджуємося із цією ознакою, оскільки документ – це матеріальний об'єкт, що містить у зафіксованому вигляді інформацію, оформлений у зведеному порядку і має відповідно до чинного законодавства юридичну силу [14]. При цьому фіксація інформації в документі може бути як у текстовій формі, так і у формі графічних зображень, що є характерним для планів. Відповідно до Закону України «Про містобудування» генеральний план – це план населеного пункту, містобудівна документація, що визначає принципові рішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту [15].

Проте слід зазначити, що названі ознаки та запропоновані визначення характеризують плани як внутрішню документацію органів місцевого самоврядування, яка не викликає правових наслідків. Так, наприклад, план роботи Харківської міської ради [1] передбачає заходи, які рада має намір проводити, їх час та дата, питання, що будуть розглядатися, а також відповідальна особа. Із цього випливає, що положення плану будуть розповсюджуватися на працівників апарату міської ради, які повинні приймати участь у заходах і готуватися до них. Для приватних осіб такий план носить виключно інформаційний характер та не впливає на їх правовий статус. Тому план буде інструментом діяльності органів місцевого самоврядування лише у випадку його зовнішньої спрямованості, а саме здатності впливати на права приватних осіб, які вступають у відносини із органами місцевого самоврядування. Це переважно стосується Генеральних планів міст, які визначають принципові рішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території міста [13]. Саме на підставі Генерального плану міста приватним особам будуть надаватися земельні ділянки органами місцевої влади. Зовнішня спрямованість актив-планів означає також те, що вони можуть бути оскаржені у судовому порядку. Прикладом такої ситуації може бути позов про утримання від затвердження Генерального плану с. Ралівка [16].

Окрім зовнішньої спрямованості актам-планам притаманна така ознака, як одностороннє, владне волевиявлення органу місцевого самоврядування [5, с. 345]. Це рішення, що приймається за власною волею органу місцевого самоврядування, але і з урахуванням волі осіб, на яких воно буде спрямовуватися. При затвердженні Генерального плану обов'язковою є стадія громадських слухань, коли приватні особи можуть надати свої пропозиції до проекту Генерального плану. На орган місцевого самоврядування в цьому разі покладається обов'язок прийняти рішення про затвердження Генерального плану із урахуванням наданих громадськістю пропозицій.

Визначальною ознакою акта планування, яка дозволяє його відрізнити від інших інструментів діяльності органів місцевого самоврядування, є його спрямованість на

майбутнє. Планом встановлюється результат, який повинен бути досягнутий протягом визначеного проміжку часу.

Ще однією ознакою актів-планів є його прийняття органом місцевого самоврядування у межах своєї компетенції. Ця ознака впливає із ч. 2 ст. 19 Конституції України [17], відповідно до якої органи місцевого самоврядування повинні діяти на підставі, в межах повноважень, передбачених Конституцією та законами України. Аналіз норм Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» дає підстави вважати, що органи місцевого самоврядування приймають акти-плани у сфері містобудування [18].

На підставі розглянутих ознак пропонуємо розуміти під актом-планом офіційний документ органу місцевого самоврядування, прийнятого в межах його компетенції, який містить перелік певних заходів та строків їх виконання, і спрямований на виникнення, зміну або припинення адміністративно-правових відносин. Відповідне визначення повинно знайти в подальшому закріплення в Адміністративно-процедурному кодексі України, проект якого на сьогодні взагалі не містить ніякої згадки про такий інструмент діяльності органів місцевого самоврядування.

Варто звернути увагу на те, що акти-плани затверджуються відповідними адміністративними актами (наказами, розпорядженнями, рішеннями), що, однак, не виключає можливості їх існування в якості інструментів діяльності органів місцевого самоврядування. Підтримуємо позицію Р.С. Мельника, який наголошує на одночасному існуванні названих актів, оскільки кожен з них виконує принципово різні завдання. Так, наказ чи розпорядження лише фіксує факт офіційного затвердження відповідного плану, припиняючи одразу ж свою дію. План же діє протягом значного відрізка часу, поширюючи свій регулюючий вплив на правовідносини, які виникнуть у майбутньому [19, с. 249].

Необхідно наголосити на юридичній природі актів-планування, яка останнім часом є предметом дискусії серед вчених-адміністративістів. Одні розглядають план як нормативні акти, інші зараховують акти планування до правозастосовних (індивідуальних) актів, треті — до особливої

частини права, що існує поза нормами права [20, с. 78-94; 21]. На думку Д.В. Приймаченка, найбільш обґрунтованою видається позиція, згідно з якою плани, в яких визначені конкретні виконавці та строки виконання, позбавлені нормативного характеру. Їм притаманні всі ознаки правозастосовних актів. У них вказується конкретний адресат, є припис щодо вчинення однорідних, однократних дій (заходів), їх виконання припиняє дію цього акта. З огляду на зазначене Д.В. Приймаченко вважає, що за своєю юридичною природою акти планування є індивідуальними актами [5, с. 342]. Проте думку науковця можна підтримати лише щодо планів, які є внутрішніми документами органів місцевого самоврядування. На противагу ним у Генеральних планах населених пунктів не міститься визначених виконавців та осіб, на яких буде цей план розповсюджуватися. Тому їм більш притаманні ознаки нормативності.

Мета всілякого плану полягає в тому, щоб полегшити досягнення цілей та завдань, які ставляться перед органом місцевого самоврядування. План може сприяти досягненню цілей, але при високих або невиправдано високих витратах. Така концепція ефективності враховує звичайне співвідношення між витратами та результатом, але йде далі звичайного розуміння витрат та результату, коли ті виражаються у гривнях, людино-годинах або одиницях продукції, – тут враховуються й такі цінності, як індивідуальна та групова задоволеність [104, с. 451]. У зв'язку з цим до розроблення Генеральних планів населених пунктів встановлена законодавча вимога залучати представників громадськості. План спрямовується на надання рішенням більшої впорядкованості, прозорості й узгодженості, а також здійснення регулювання, а не управління.

Аналіз наукової літератури на предмет планування дозволяє виокремлювати такі різновиди актів планування:

1. Залежно від рівня адміністративного органу, характеру та сфери його діяльності, організації розрізняють:

- плани роботи адміністративних органів щодо забезпечення та реалізації ними своїх завдань та функцій у сфері публічного управління;

- внутрішньоорганізаційні плани цього органу, наприклад, план розвитку підрозділів, план підготовки кадрів;

- фінансові плани, документи щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів адміністративними органами;

- господарські плани, що є складовою частиною державної чи місцевої програми розвитку.

2. Залежно від завдань, реалізація яких покладається на суб'єкта публічної адміністрації, виокремлюють:

- загальні плани, які, в свою чергу, поділяються на перспективні плани, які призначені для визначення стратегії діяльності органу місцевого самоврядування на значний час і є підґрунтям для поточних планів (наприклад стратегічні плани, комплексні регіональні плани, плани заходів щодо реалізації державної програми тощо) та поточні плани, які розробляються всіма адміністративними органами, їх структурними підрозділами (наприклад, щорічні плани заходів органу місцевого самоврядування; плани відряджень тощо);

- спеціальні плани, які забезпечують виконання специфічних завдань, що потребують скоординованих дій усіх органів публічної адміністрації, міжвідомчі плани діяльності публічної адміністрації та громадськості (наприклад, програма боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил тощо). У свою чергу, спеціальні плани поділяються на плани разового використання (цільові), наприклад План заходів з реалізації Інтегрованої концепції забезпечення безпеки і правопорядку під час підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2012 р. № 119 р., та плани багаторазового використання (типові, ситуаційні). Наприклад, у своїй діяльності органи внутрішніх справ використовують такі типові плани, як «Сирена», «Перехоплення», «Заручник» тощо;

- індивідуальні плани, які визначають послідовність здійснення конкретним

виконавцем зазначених заходів у чітко визначені строки.

3. За рівнем (ієрархією) плани бувають:

- стратегічними, наприклад плани, розроблені вищим органом виконавчої влади;

- організаційно-тактичними – плани, прийняті центральними органами виконавчої влади;

- організаційно-оперативними – плани територіальних підрозділів органів виконавчої влади;

- особистими планами роботи – плани, які є обов'язковими для виконання окремими посадовими особами публічної адміністрації.

4. За строком планового періоду акти планування бувають:

- довгостроковими (від 5 років і більше);

- середньостроковими (від 1 до 5 років);

- поточними (до 1 року) [5, с. 347-349].

Із зазначеного випливає, що автори здійснювали класифікацію планів, які, по-перше, стосуються усіх суб'єктів публічної адміністрації і не завжди можуть бути застосовані до органів місцевого самоврядування, по-друге, регулювали внутрішню діяльність органів публічної адміністрації і не впливали на розвиток адміністративно-правових відносин. На нашу думку, практично корисною є класифікація, відповідно до якої плани органів місцевого самоврядування доцільно поділяти в залежності від їх спрямованості на:

- зовнішні, які зумовлюють виникнення, зміну та припинення адміністративно-правових відносин;

- внутрішні, які приймаються в середині органу місцевого самоврядування для організації його внутрішньої діяльності.

Висновки. Отже, план є ефективним способом впливу на адміністративно-правові відносини, який повинен знайти закріплення в майбутньому Адміністративно-процедурному Кодексі України.

Список використаних джерел:

1. План роботи Харківської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.city.kharkov.ua/ru/gorodskaya-vlast/gorodskoj-sovet/plan-raboty.html>.
2. План заходів щодо попередження та профілактики корупційних правопорушень Чугуївської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=0CDEQFjADahUKEwjT4Im5jKHIAhUKhiwKHSF8AoM&url=http%3A%2F%2Fchuguev-rada.gov.ua%2Fdoc%2Fgolova%2F2014%2F02%2F50.doc&usg=AFQjCNEjfUN2rpgRYtFPSQmMjVYP_Xc5w&bvm=bv.104226188,d.bGg.
3. Планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів Харківської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.city.kharkov.ua/ru/document/pro-zatverdzhennya-planu-diyalnosti-z-pidgotovki-proektiv-regulyatornikh-aktiv-vikonavchogo-komitetu-kharkivskoi-miskoi-radi-na-2015-rik-45630.html>.
4. Генеральний план міста Харкова на 2004-2026 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zfront.org/generalniy-plan-mista-harkova-2004-2026/>.
5. Загальне адміністративне право : підруч. / [І. С. Гриценко, Р. С. Мельник, А. А. Пухтецька та ін.] ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 568 с.
6. Бродовський В. В. Особливості планування діяльності дільничних інспекторів міліції // В. В. Бродовський // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2007. – № 36. – С. 276-283.
7. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підруч. / В. М. Плішкін ; за ред. Ю. Ф. Кравченка. – К. : Національна академія внутрішніх справ, 1999. – 702 с.
8. Махнин В. И. Основы управления в органах государственной безопасности / В. И. Махнин. – М. : Издатель Шумлова И. И., 2001. – 368 с.
9. Заворотченко И. А. Эволюция государственного управления и стратегического планирования в Российской Федерации / И. А. Заворотченко // Закон и право. – 2010. – № 3. – С. 39-40.
10. Fayol A. General and Industrial Management / A. Fayol. – London : Sir Isaak Pitman and Sons, 1969. – 468 p.
11. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – Москва : Издательство «Дело», 1997. – 704 с.
12. Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/reghuljuvaty>.
13. Генеральний план міста Києва на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kga.gov.ua/generalnij-plan>.
14. Сокирник І. В. Діловодство : конспект лекцій [Електронний ресурс] / І. В. Сокирник. – Режим доступу : <http://buklib.net/books/27318/>.
15. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17 лютого 2011 року № 3038-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 34. – Ст. 343.
16. Справа № 452/457/14-а [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/38025180>.
17. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
18. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
19. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : монографія / Р. С. Мельник. – Харків : Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – 398 с.
20. Кутафин О. Е. Плановая деятельность Советского государства (государственно-правовой аспект) / О. Е. Кутафин. – М. : «Юридическая литература», 1980. – 240 с.
21. Петров Г. И. Классификация актов советских государственных органов / Г. И. Петров // Правоведение. – 1972. – № 2. – С. 109-112.

References

1. Work Plan of Kharkiv Local Council [Online resource]. – Access : <http://www.city.kharkov.ua/ru/gorodskaya-vlast/gorodskoj-sovet/plan-raboty.html>.
2. Planning of Activities to Develop Draft Regulatory Acts of Kharkiv Local Council [Online resource]. – Access : <http://www.city.kharkov.ua/ru/document/pro-zatverdzhennya-planu-diyalnosti-z-pidgotovki-proektiv-regulyatornikh-aktiv-vikonavchogo-komitetu-kharkivskoi-miskoi-radi-na-2015-rik-45630.html>.
3. General Urban Plan of Kharkiv for 2004-2026 [Online resource]. – Access : <http://www.zfront.org/generalniy-plan-mista-harkova-2004-2026/>.
4. General Administrative Law : textbook / [I. S. Hrytsenko, R. S. Melnyk, A. A. Pukhtetska and others] ; under the general editorship of I. S. Hrytsenko. – K. : Yurinkom Inter, 2014. – 568 p.
5. V. V. Brodovskyi Planning Peculiarities of District Police Officers / V. V. Brodovskyi // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav (the Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs). – 2007. – No. 36. – Pp. 276-283.
6. V. M. Plishkin Theory of Internal Affairs Bodies Management : textbook / V. M. Plishkin ; under the editorship of Yu. F. Kravchenko. – K. : National Academy of Internal Affairs, 1999. – 702 p.
7. V. I. Makhinin Basics of Management at State Security Bodies / V. I. Makhinin. – M. : The Publisher I. I. Shumilov, 2001. – 368 p.
8. I. A. Zavorotchenko Evolution of Public Administration and Strategic Planning in the Russian Federation / I. A. Zavorotchenko // Zakon i pravo (Regulations and Law). – 2010. No. 3. – Pp. 39-40.
9. Fayol A. General and Industrial Management / A. Fayol. – London : Sir Isaak Pitman and Sons, 1969. – 468 p.
10. M. Kh. Meskon Basics of Management / M. Kh. Meskon, M. Albert, F. Khedouri. – Moscow : Publishing House “Dom”, 1997. – 704 p.
11. Academic Definition Dictionary [Online resource]. – Access : <http://sum.in.ua/s/reghuljuvaty>.
12. General Urban Plan of Kyiv to 2020 [Online resource]. – Access : <http://kga.gov.ua/generalnij-plan>.
13. I. V. Sokyrynuk Record Keeping : Outline [Online resource] / I. V. Sokyrynuk. – Access : <http://buklib.net/books/27318/>.
14. On Regulation of City-Planning : the Law of Ukraine dated February 17, 2011 No. 3038-VI // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 2011. – No. 34. – Art. 343.
15. Case No. 452/457/14-a [Online resource]. – Access : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/38025180>.
16. The Constitution of Ukraine dated June 28, 1996 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 1996. – No. 30. – Art. 141.
17. On the Local Self-Governance in Ukraine : the Law of Ukraine dated May 21, 1997 No. 280/97-VR // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 1997. – No. 24. – Art. 170.
18. R. S. Melnyk The System of Administrative Law of Ukraine : monograph / R. S. Melnyk. – Kharkiv : Publishing House of Kharkiv National University of Internal Affairs, 2010. – 398 p.
19. O. Ye. Kutafin Planning Activity of the Soviet State (State and Legal Aspects) / O. Ye. Kutafin. – M. : “Yuridicheskaya literatura”, 1980. – 240 p.
20. G. I. Petrov Classification of Acts of the Soviet Governmental Bodies / G. I. Petrov // Pravovedenie (Jurisprudence). – 1972. – No. 2. – Pp. 109-112.